

Anvisningar för allmän studieplan för utbildning på forskarnivå vid Humanvetenskapliga området

Beslutade av Områdesnämnden för humanvetenskap 2016-03-15. Reviderade 2022-02-02.

För varje ämne som utbildning på forskarnivå anordnas i ska det enligt högskoleförordningen (1993:100)¹ finnas en allmän studieplan. Därtill har Universitetsstyrelsen² och rektor³ beslutat om kompletterande föreskrifter.

För upprättande och revidering av allmän studieplan ska den mall som fastställts av Områdesnämnden för humanvetenskap användas.

Den allmänna studieplanen fungerar som ett ramverk för utbildningen på forskarnivå. I den allmänna studieplanen ska anges utbildningens uppläggning, urval och bedömningsgrunder i samband med prövning av sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen samt eventuell möjlighet att avsluta en del av utbildningen med licentiatexamen.⁴

Det är viktigt att doktorander och handledare lättillgängligt kan ta del av den allmänna studieplanen och att doktorander och handledare blir informerade om den aktuella allmänna studieplanen vid starten av forskarutbildningen.

Allmänna studieplaner fastställs av respektive fakultetsnämnd efter förslag från berörd institutionsstyrelse; vid juridiska fakulteten efter förslag från forskningsutskottet. Förslaget bör ha tillstyrkts av handledarkollegiet eller motsvarande.

Anvisningarna för allmän studieplan innehåller på vissa ställen förslag till formuleringar. Dessa ska ses som ett stöd vid upprättandet av en allmän studieplan, men de är inte heltäckande. Formuleringarna kan vid behov redigeras, men då bör noga kontrolleras att samtliga punkter som täcks av förslagsformuleringen även återfinns i den nya formuleringen.

¹ SFS 1993:100

² *Antagningsordning för utbildning på forskarnivå*, Universitetsstyrelsen 2020-12-04.

³ *Regler för utbildning och examination på forskarnivå*, Rektor 2020-12-17.

⁴ *Högskoleförordning och Regler för utbildning och examination på forskarnivå*.



1. Beslut

Lokala regler

Under den här rubriken i mallen ska beslutande organ, datum för beslut, datum för revidering (-ar) samt från och med vilket datum den allmänna studieplanen gäller anges.

Vid revidering bör man tänka på från vilket datum den nya allmänna studieplanen ska gälla, så att nyantagna doktorander kan genomföra sin utbildning enligt den allmänna studieplan som funnits tillgänglig under utlysningensperioden.

Förslag på formulering:

Denna allmänna studieplan för utbildning på forskarnivå i [ämne] är fastställd av [fakultet] fakultetsnämnden vid Stockholms universitet [ÅÅÅÅ-MM-DD], och [senast] reviderad [ÅÅÅÅ-MM-DD].

Den allmänna studieplanen gäller från och med [ÅÅÅÅ-MM-DD].

2. Ämnesbeskrivning

Lokala regler

Här beskrivs forskarutbildningsämnet. I förekommande fall ges även en tillämpad ämnesdefinition.

3. Utbildningens mål

Nationella regler

Examensmålen är formulerade i högskoleförordningens bilaga 2.

Lokala regler

Vid Stockholms universitet ska antagning till utbildning på forskarnivå i huvudsak ske till sådan utbildning som avslutas med doktorsexamen. Om särskilda skäl föreligger kan Områdesnämnden besluta att antagning kan ske till del av utbildning på forskarnivå som avslutas med licentiatexamen omfattande minst 120 högskolepoäng.⁵ Områdesnämnden har vidaredelegerat beslutsrätten till fakultetsnämnderna (se respektive fakultets delegationsordning).

⁵ Antagningsordning för utbildning på forskarnivå.



Det ska framgå av den allmänna studieplanen om antagning till utbildning på forskarnivå som ska avslutas med licentiatexamen eller etappavgång för licentiatexamen tillåts eller inte.

Förslag på formuleringar:

Utbildning på forskarnivå i [ämne] kan avslutas med licentiatexamen eller doktorsexamen.
eller

Antagning till utbildning på forskarnivå i [ämne] sker endast till studier som avslutas med doktorsexamen.

En doktorand i [ämne] kan avlägga licentiatexamen som en etapp i sin utbildning på forskarnivå. Licentiatetappen är inte obligatorisk för [relevant förled] doktorsexamen.
eller

Licentiatexamen som en etapp i utbildning på forskarnivå i [ämne] är inte tillåten.

3.1 Doktorsexamen

Nationella regler

Examensmålen för doktorsexamen från högskoleförordningens bilaga 2 är införda i mallen.

Lokala regler

Avsnittet utgörs av en standardtext som är införd i mallen och får ej redigeras.

Under ”Övrigt” i de nationella examensmålen kan eventuella lokala examensmål läggas till för det aktuella forskarutbildningsämnet. Dessa lokala examensmål utgör då de ”preciserade krav” som varje högskola själv kan bestämma.⁶

Formuleras inga lokala examensmål kan man stryka punkten ”Övrigt”.

3.2 Licentiatexamen

Nationella regler

Examensmålen för licentiatexamen från högskoleförordningens bilaga 2 är införda i mallen.

Lokala regler

Avsnittet utgörs av en standardtext som är införd i mallen och får, förutsatt att licentiatexamen tillåts, ej redigeras. Om varken antagning till utbildning på forskarnivå som ska avslutas med licentiatexamen eller etappavgång för licentiatexamen tillåts, stryks detta avsnitt i sin helhet.

⁶ Bilaga 2 till högskoleförordningen.

Under ”Övrigt” i de nationella examensmålen kan eventuella lokala examensmål för licentiatexamen läggas till för det aktuella forskarutbildningsämnet. Dessa lokala examensmål utgör då de ”preciserade krav” som varje högskola själv kan bestämma.⁷

Formuleras inga lokala examensmål kan man stryka punkten ”Övrigt”.

4. Behörighet och förkunskapskrav

Nationella regler

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att den sökande

1. har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som högskolan kan ha föreskrivit, och
2. bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen. (7 kap. 35 § högskoleförordningen).

Ovanstående stycke från högskoleförordningen kan skrivas in i den allmänna studieplanen. I så fall ska texten föras in i sin exakta formulering utan ändringar.

Lokala regler

För tydlighets skull bör här anges att behörigheten ska vara uppfylld vid sista ansökningsdag.

Vill man varken hänvisa till högskoleförordningen eller specificera tidpunkt för när behörigheten ska vara uppfylld skrivs ingen text under punkt 4.

4.1 Grundläggande behörighet

Nationella regler

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Högskolan får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl. (7 kap. 39 § högskoleförordningen).

⁷ Bilaga 2 till högskoleförordningen.

Avsnittet utgörs av en standardtext som är införd i mallen. Formuleringen är från högskoleförordningen.⁸ Texten får ej redigeras.

Lokala regler

Beslut om undantag från kravet på grundläggande behörighet får inte delegeras längre än till fakultetsnämnds nivå. Texten ska kompletteras med en hänvisning till vilket organ som beslutar om undantag från kravet på grundläggande behörighet (se respektive fakultets delegationsordning).

4.2 Särskild behörighet

Nationella regler

De krav på särskild behörighet som ställs skall vara helt nödvändiga för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning,
2. särskild yrkeserfarenhet, och
3. nödvändiga språkkunskaper eller andra villkor som betingas av utbildningen. (7 kap. 40 § högskoleförordningen)

Lokala regler

Här anges den ämnesspecifika särskilda behörigheten med hänsyn till ovanstående reglering i högskoleförordningen (Nationella regler, punkter 1–3), med särskild hänsyn tagen till att de krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Notera att kriterier för urval av behöriga sökanden anges under punkt 5.1.

Beslut om särskilda behörighetskrav för utbildning på forskarnivå får inte vidaredelegeras längre än till fakultetsnämnd.

Observera att det, till skillnad från vid grundläggande behörighet, inte finns möjlighet att för enskild sökande medge undantag från kravet på särskild behörighet.⁹

När det gäller språkkraven bör man ta hänsyn till att universitetet enligt språkpolicyen i så hög grad som möjligt ska sträva mot att vara parallellspråkigt, vilket innebär att svenska och engelska fungerar som parallella vetenskapsspråk.¹⁰ Det finns inga juridiska hinder mot att ställa upp krav på språkkunskaper, exempelvis ett godkänt Tisus-prov eller TOEFL-test.

⁸ 7 kap. 39 § högskoleförordningen.

⁹ Antagningsordning för utbildning på forskarnivå (dnr SU FV-1.1.2-4212-20)

¹⁰ Språkpolicy (Rektor 2021-03-25, dnr SU FV-1.1.2-1811-20)

Förslag på formuleringar:

För att erhålla särskild behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå i [ämne] krävs att med godkänt resultat ha genomgått kurser på avancerad nivå om minst [antal] hp inom huvudområdet [huvudområde] inklusive ett examensarbete om minst [antal] hp.

För särskild behörighet krävs därutöver att den sökande har kunskaper i svenska [och/eller] engelska [och/eller det tilltänkta avhandlingsspråket alternativt ett annat relevant språk]. Språkfärdigheterna måste omfatta förmåga att läsa, tala och skriva på dessa språk.

Behörighetskraven kan uppfyllas även av den som inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kompetens.

Eventuell motsvarandebedömning av behörigheten görs av [beredande organ], och beslut fattas av [beslutande organ].

5. Utlysning och antagningsförfarande

Nationella regler

Till utbildning på forskarnivå får endast så många doktorander antas som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering (7 kap. 34 § högskoleförordningen).

Högskolan får till utbildning på forskarnivå anta bara sökande som anställs som doktorand. Högskolan får dock anta en sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om högskolan bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år när det gäller licentiatexamen eller konstnärlig licentiatexamen och åtta år när det gäller doktorsexamen eller konstnärlig doktorsexamen.¹¹

Frågor om antagning avgörs av högskolan. Den som vill antas till utbildning på forskarnivå skall anmäla det inom den tid och i den ordning som högskolan bestämmer.

När en högskola avser att anta en eller flera doktorander skall högskolan genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om detta. Någon information behöver dock inte lämnas

1. vid antagning av en doktorand som skall genomgå utbildningen inom ramen för en anställning hos en annan arbetsgivare än högskolan,

¹¹ 7 kap. 36 § högskoleförordningen.

2. vid antagning av en doktorand som tidigare har påbörjat sin utbildning på forskarnivå vid ett annat lärosäte, eller
3. om det finns liknande särskilda skäl.¹²

Högskoleförordningen reglerar grundprinciperna för vad som ska gälla för antagning. Om man vill ta med informationen i någon eller fler av ovanstående stycken i den allmänna studieplanen ska texten föras in ordagrant. Texten får i så fall inte redigeras.

Lokala regler

Områdesnämnd ska fastställa vissa datum för ansökan. Utlysningar ska ske i universitetets rekryteringsverktyg. Vid samtliga institutioner som ger utbildning på forskarnivå ska det finnas fastställda och i förväg utannonserade ansökningsdatum (ett eller flera per år).

Under punkt 5 anges utlysningsdatum och sista ansökningsdag/-ar, övrig nödvändig information angående utlysningsprocessen samt anvisningar om hur ansökan ska vara utformad.¹³

Studiefinansiering inom utbildningen på forskarnivå ska i normalfallet avse anställning som doktorand.¹⁴ I den allmänna studieplanen kan man precisera vad som gäller vid annan studiefinansiering än doktorandanställning.¹⁵ I så fall ska även hänvisas till att beslut om antagning av doktorander med annan studiefinansiering än doktorandanställning inte får vidaredelegeras längre än till fakultetsnämnds nivå.¹⁶

Här kan också hänvisas till att det, i de fall antagning sker till utbildning som leder till licentiatexamen, ska göras en förnyad vetenskaplig prövning samt en analys av finansieringsplanen om doktoranden önskar fortsätta till en doktorsexamen.

Om det anses relevant kan det anges hur särskild ordning tillämpas för undantagen från kravet på utlysning enligt 7 kap. 37 § högskoleförordningen, annars hänvisas till fakultetens regelverk för ytterligare information.

¹² 7 kap. 37 § högskoleförordningen.

¹³ *Antagningsordning för utbildning på forskarnivå.*

¹⁴ 7 kap. 36 § högskoleförordningen.

En doktorandanställning finansieras i normalfallet genom anslagsmedel, men kan också finansieras av institutionen med externa medel. Externa medel kommer exempelvis från forskningsråd, forskningsstiftelser eller företag. Externa medel går till lärosätet, och är alltså inte knutna till en enskild doktorand.

¹⁵ En miniminivå för annan form av studiefinansiering är den lönenivå för doktorander som följer av Villkorsavtal-SU eller praxis inom yrket efter avdrag för preliminär skatt enligt den skattetablell som motsvarar den genomsnittliga skattesatsen för kommuner och landsting och som årligen publiceras av Statistiska centralbyrån (*Antagningsordning för utbildning på forskarnivå*).

¹⁶ *Besluts- och delegationsordning för Stockholms universitet*, Rektor 2020-08-27, Dnr SU FV-1.1.2-2619-20.

Beträffande all sådan information som institutionen väljer att inte precisera under aktuell rubrik i den allmänna studieplanen ska det finnas en tydlig hänvisning till var ytterligare information återfinns (se respektive fakultets delegationsordning respektive Regler för utbildning och examination för utbildning på forskarnivå).

Förslag på formuleringar:

Beslut om antagning av sökande till utbildning på forskarnivå i [ämne] fattas av institutionsstyrelsen vid [institution]. Institutionsstyrelsen får inte vidaredelegera beslut om antagning. Institutionsstyrelsen får till utbildning på forskarnivå endast anta sökande som anställs som doktorand.

Beslut om antagning till utbildning på forskarnivå med annan finansiering än doktorandanställning fattas av [beslutande organ].

För ytterligare information om hur undantagen enligt 7kap. 37 § högskoleförordningen tillämpas hänvisas till [fakultet] riktlinjer för utbildning på forskarnivå.

I förekommande fall:

Beslut om antagning till utbildning på forskarnivå som avslutas med licentiatexamen fattas av [beslutande organ].

En doktorand som tidigare har varit antagen till utbildning på forskarnivå med licentiatexamen som slutmål, och efter avlagd licentiatexamen önskar fortsätta studierna till doktorsexamen i samma ämne måste ansöka om att bli antagen vid ordinarie utlysningstillfälle. Antagning görs i förekommande fall enbart för studier under den tid som återstår fram till doktorsexamen.

Därtill ska under punkt 5 redogöras för följande:

- utlysningsdatum
- sista ansökningsdag/-ar
- övrig nödvändig information angående utlysningsprocessen

Vidare kan här redogöras för hur ansökan ska vara utformad.

5.1 Bedömningsgrunder och urvalskriterier

Nationella regler

Urval bland sökande som uppfyller kraven enligt 35 och 36 §§ ska göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.

Högskolan bestämmer vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig utbildningen.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge den sökande företräde framför andra sökande. (7 kap. 41 § högskoleförordningen)

Högskoleförordningen reglerar således grundprinciperna för vad som ska gälla vid urval. Om man vill ta med informationen i det ovanstående stycket i den allmänna studieplanen ska texten föras in ordagrant. Texten får i så fall inte redigeras.

Varken beslutet att anta någon till utbildning på forskarnivå eller beslutet att anställa någon som doktorand går att överklaga.¹⁷

Lokala regler

I den allmänna studieplanen ska för varje forskarutbildningsämne fastställas vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig forskarutbildningen i detta ämne.¹⁸ Under punkt 5.1 anges därför bedömningsgrunderna (urvalskriterierna) som ska tillämpas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig forskarutbildningen i ämnet. Exempel på kriterier kan vara:

- självständighet i analys och upplägg i tidigare arbeten
- problemformulering och stringens i tidigare arbeten och forskningsplan
- tidigare visad förmåga att hålla givna tidsramar
- metodologisk och vetenskaplig mognad
- kommunikations- och samarbetsförmåga

Under den här punkten kan det därtill ges en övergripande beskrivning av hur antagningsprocessen i regel ser ut, exempelvis rutiner för rangordningsprocessen, vilket organ som bereder ärendet, hur bedömningen går till, hur hänsyn tas till jävsproblematik, och andra aspekter som är av vikt. Väljer man att inte precisera detaljerna om antagningsprocessen i den allmänna studieplanen ska det finnas en tydlig hänvisning till var den informationen återfinns, och informationen bör då finnas lätt tillgänglig i skriftlig form.

Antagningsprocessen till utbildning på forskarnivå ska vara transparent.¹⁹

Förslag på formulering:

[beredande organ] vid [institution] bereder i regel ansökningarna och gör urval

¹⁷ 12 kap. 2 § högskoleförordningen.

¹⁸ Antagningsordning för utbildning på forskarnivå samt Regler för utbildning och examination på forskarnivå.

¹⁹ Antagningsordning för utbildning på forskarnivå.



eller
 [beredande organ] vid [institution] bereder i regel ansökningarna. Urvalet görs sedan av [beslutande organ].

Urval bland sökande som uppfyller kraven för grundläggande och särskild behörighet görs med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. De bedömningsgrunder som tillämpas vid urvalet är följande:

- Xxx
- Xxx
- Osv...

Antagningsprocessen [övergripande beskrivning av antagningsprocessen eller hänvisning till var information om den finns].

6. Utbildningens innehåll och uppläggning

Lokala regler

I den allmänna studieplanen ska de olika delarna av utbildningen översiktligt knytas till examensmålen. De olika utbildningsmomenten ska tillsammans ge doktoranden förutsättningar att uppfylla samtliga examensmål.

Under rubrik 6 beskrivs fördelningen mellan kursdel och avhandlingsdel uttryckt i högskolepoäng och tid motsvarande heltidsstudier. Vidare beskrivs här eventuella parallella inriktningar inom ämnet.

Eventuella skillnader mellan utbildning som leder till licentiatexamen och utbildning som leder till doktorsexamen ska tydliggöras.

Det ska finnas en hänvisning till att detaljer i studiernas uppläggning bestäms under punkt 6.3 samt i den individuella studieplanen.

Under rubrik 6 beskrivs även hur samarbeten inom forskarskolor, cotutelle m.m. förhåller sig till det beslutade innehållet och uppläggningsen av utbildningen i ett ämne.²⁰

²⁰ Rektor har 2013-09-19 fattat beslut om *Rutiner för ingående av avtal om cotutelle vid Stockholms universitet* (dnr SU FV 6.1.1-2654-13) som kompletterar *Rutiner för avtalsarbete vid Stockholms universitet* (dnr SU FV 1.1.2-1262-12). Rektor har 2017-02-02 fattat beslut om ett tillägg till rutinerna för ingående av avtal om cotutelle. Se även *Handläggningsordning för beredning av beslut om utbildningssamarbete (eller forskningssamarbete som inkluderar utbildning) som leder till gemensam, dubbel eller multipel examen* (2020-10-22)

Förslag på formulering:

Utbildning på forskarnivå i [ämne] består dels av kurser om [antal] högskolepoäng, dels av en avhandling om [antal] högskolepoäng. 30 högskolepoäng motsvarar en termins heltidsstudier.

Utbildningen planläggs så att studierna kräver fyra läsår för doktorander som på heltid ägnar sig åt egen utbildning på forskarnivå. Därvid förutsätts att doktoranden dels ägnar sig helt åt studierna, dels utnyttjar undervisningen och handledningen effektivt. Om en doktorand begär det, får anställningen avse arbete på deltid, dock lägst 50 procent av heltid, d.v.s. åtta år.

Studietiden för att uppnå doktorsexamen är fyra års heltidsstudier och omfattningen är 240 högskolepoäng. Utbildningen består av en kursdel om [antal] högskolepoäng och en avhandlingsdel omfattande [antal] högskolepoäng. Möjlighet finns att avlägga licentiatexamen efter 120 högskolepoäng, varav [antal] högskolepoäng skall utgöras av kurser och [antal] högskolepoäng av ett vetenskapligt arbete.

Samtliga doktorander som antas till utbildning på forskarnivå i [ämne] ska följa föreliggande allmänna studieplan. Eventuella samarbeten i form av cotutelle, enskild doktorands deltagande i forskarskola eller externfinansierade projekt kan endast påverka de individuella skillnaderna i utbildningen som dokumenteras i den individuella studieplanen.

Detaljer i studiernas uppläggning bestäms under punkt 6.3 samt i den individuella studieplanen.

I förekommande fall:

Utbildning på forskarnivå i [ämne] finns med följande inriktningar:

Inriktning A

Inriktning B

6.1 Individuell studieplan

Nationella regler

För varje doktorand ska det upprättas en individuell studieplan. Planen ska innehålla högskolans och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning. Planen ska beslutas efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare.

Den individuella studieplanen ska regelbundet följas upp och efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare ändras av högskolan i den utsträckning som behövs. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, ledighet för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för

förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet.²¹

Lokala regler

Den individuella studieplanen ska innehålla en finansieringsplan för doktorandens utbildning, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad och vad som i övrigt behövs för att utbildningen hela tiden ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt. Den individuella studieplanen ska följas upp minst en gång per år.²²

Under rubrik 6.1 beskrivs att en individuell studieplan ska finnas för samtliga doktorander, samt övergripande om vad den individuella studieplanen innehåller och rutiner för upprättande, revidering och uppföljning av individuella studieplaner.

Vidare ska den allmänna studieplanen hänvisa till Humanvetenskapliga områdets gemensamma anvisningar och formulär för individuella studieplaner.

Förslag på formulering:

Individuella studieplaner ska upprättas för samtliga aktiva doktorander i [ämne]. Den individuella studieplanen innehåller högskolans och doktorandens åtaganden, en finansieringsplan och en tidsplan för doktorandens utbildning. Planen fastställs av [beslutande organ] efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare.

Den individuella studieplanen följs upp minst en gång per år efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare och ändras av högskolan i den utsträckning som behövs.

För detaljer beträffande upprättande, hantering och uppföljning av de individuella studieplanerna hänvisas till 6 kap. 29 och 30 §§ högskoleförordningen, Regler för utbildning och examination på forskarnivå, Humanvetenskapliga områdets anvisningar samt respektive fakultets regler.

6.2Handledning och andra resurser

Nationella regler

För varje doktorand ska det utses minst två handledare. En av dem ska utses till huvudhandledare. Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen så länge inte rektor med stöd av 6 kap. 30 § högskoleförordningen beslutar något annat.

²¹ 6 kap. 29 § högskoleförordningen.

²² Regler för utbildning och examination på forskarnivå.

En doktorand som begär det ska få byta handledare.²³

Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, ska rektor besluta att doktoranden inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Innan ett sådant beslut fattas ska doktoranden och hans eller hennes handledare ges möjlighet att yttra sig. Prövningen ska göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig. Vid bedömningen ska det vägas in om högskolan har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet ska vara skriftligt och motiverat. Resurserna får inte dras in för den tid då doktoranden är anställd som doktorand eller får utbildningsbidrag för doktorander. (6 kap. 30 § högskoleförordningen)

Om resurserna för utbildningen har dragits in enligt 6 kap. 30 § högskoleförordningen kan doktoranden efter ansökan hos rektor få tillbaka sin rätt till handledning och andra resurser. Doktoranden måste då genom att visa upp ett tillkommande studieresultat av beaktansvärd kvalitet och omfattning eller på något annat sätt göra sannolikt att han eller hon kan fullgöra sina återstående åtaganden enligt den individuella studieplanen. (6 kap. 31 § högskoleförordningen)

Beslut om indragning av resurser liksom beslut att avslå begäran om att återfå resurser enligt 6 kap 30 och 31 §§ kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.²⁴

Lokala regler

Universitetet ska anordna utbildning av handledare. Minst en av handledarna för en doktorand ska ha genomgått en sådan utbildning eller av områdesnämnden bedömts ha motsvarande kompetens. Likaså ska minst en av handledarna ha docentkompetens eller motsvarande.²⁵

Under rubrik 6.2 ges övergripande information om handledning som gäller för samtliga doktorander i ett ämne, eventuella krav på handledarnas anknytning till (anställning vid) Stockholms universitet och institution, handledernas vetenskapliga kompetens, handledartid, byte av handledare m.m., i enlighet med vad respektive fakultet har fastställt i sina regler.

Högskoleförordningen kräver att doktorander ska ges ”godtagbara studievillkor i övrigt”.²⁶ Dessa ska förstås som så att arbetsplats tillhandahålls och att doktoranden ges de arbetsvillkor som erfordras för utbildningen.²⁷

²³ 6 kap. 28 § högskoleförordningen.

²⁴ 12 kap. 2 § högskoleförordningen p. 6.

²⁵ *Regler för utbildning och examination på forskarnivå.*

²⁶ 7 kap. 34 § högskoleförordningen.

²⁷ *Antagningsordning för utbildning på forskarnivå.*

Under punkt 6.2 ska således redogöras för följande:

- att minst två handledare ska utses för varje doktorand vid utbildningens början och att en av dessa ska utses till huvudhandledare, samt uppgift om vilket beslutande organ som utser handledare
- övergripande information som gäller för samtliga doktorander i ett ämne avseende handledning, så som eventuella krav på handledarnas anknytning till (anställning vid) Stockholms universitet och institution, handledernas vetenskapliga kompetens, handledartid m.m.
- att en doktorand som begär det ska få byta handledare och till vilket beslutande organ anhållan om byte av handledare ska ställas
- övergripande information om vilka övriga resurser, utöver handledning, doktoranderna har tillgång till vid institutionen
- att doktoranden har rätt till handledning under utbildningen så länge inte rektor med stöd av 6 kap. 30 § högskoleförordningen beslutar något annat
- att rektor ska besluta att en doktorand inte längre ska ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen om doktoranden i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, med en hänvisning till *Regler för utbildning och examination på forskarnivå, Handläggningsordning för indragning av doktorands rätt till handledning och andra resurser* samt *Anvisningar för individuell studieplan* vid det Humanvetenskapliga området för ytterligare information
- att ytterligare detaljer rörande handledning och andra resurser bestäms i den individuella studieplanen.

6.3 Kurser och examination

Nationella regler

Prov som ingår i utbildning på forskarnivå ska bedömas enligt det betygssystem som högskolan föreskriver.

Betyget ska bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator). (6 kap. 32 § högskoleförordningen)

Lokala regler

Med *prov* avses i detta sammanhang andra examinationer inom utbildningen än disputation (och licentiatseminarium). Ett prov (examinationen) ska utformas så att doktoranden med en prestation kan visa om han eller hon uppfyller målen med kursen/provet. Betyg på prov sätts av en av universitetet särskilt utsedd lärare, examinator. Exempel på former för prov kan vara

skriftlig salsexamination, annan skriftlig uppgift, muntlig tentamen, praktisk uppgift och prestation vid seminarium eller konferens. Provet ingår vanligtvis i en kurs.

Kurs är i detta sammanhang ett samlingsbegrepp för de poänggivande utbildningsmomenten på forskarnivå med innehåll som ska examineras i syfte att säkra doktorandens uppfyllelse av ett eller flera examensmål. En kurs kan organiseras i olika former, som traditionell föreläsning eller annat slag av lärarledd undervisning, seminarier, konferenser, självstudier (läskurs), laborationer eller exkursioner, m.m.

Omfattningen av kursdelen i utbildningen samt eventuell fördelning över obligatoriska och övriga kurser ska framgå av den allmänna studieplanen. Om det i ämnet finns inriktningar som särskiljs med olika obligatoriska kurser ska det preciseras här.

Alla doktorander ska erbjudas högskolepedagogisk utbildning. Doktorander som undervisar inom utbildningen på grundnivå eller avancerad nivå ska ha genomgått eller under samma termin påbörjat inledande högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper.²⁸ Det anges om kursen i högskolepedagogisk utbildning kan ingå i utbildningens kursdel eller ska läsas inom ramen för institutionstjänstgöringen.

Under punkt 6.3 ska således redogöras för följande:

- Antal högskolepoäng i obligatoriska kurser
- Antal högskolepoäng i övriga kurser
- I förekommande fall antal högskolepoäng i andra undervisningsmoment som examineras
- Hänvisning till att examinationsformerna framgår av den individuella studieplanen
- I förekommande fall skillnader mellan inriktningar
- I förekommande fall skillnader mellan studier som leder till licentiatexamen respektive doktorsexamen
- Specificering av huruvida högskolepedagogisk utbildning kan ingå i kursdelen eller om den görs inom ramen för institutionstjänstgöring

Beroende på ämne kan här även ställning tas till behovet av kurser i forskningsetik. Detta görs antingen på ämnesnivå eller med en hänvisning till att detta planeras för varje enskild doktorand i dennes individuella studieplan, beroende på forskningsinriktning.

²⁸ Regler för utbildning och examination på forskarnivå.

6.3.1 Tillgodoräknande av tidigare utbildning

Nationella regler

En student vid en högskola i Sverige som har gått igenom viss högskoleutbildning med godkänt resultat vid en annan högskola har rätt att tillgodoräkna sig detta om det inte finns en väsentlig skillnad mellan utbildningarna.²⁹

Detsamma gäller student som har gått igenom en viss utbildning med godkänt resultat vid universitet eller annan läroanstalt för högre utbildning i Danmark, Finland, Island eller Norge eller hos den som är part i Europarådets konvention av den 11 april 1997 om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (SÖ 2001:46), eller vid Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap.³⁰

Utöver den utbildning som anges ovan har student rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning om de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. Vidare får student även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet.³¹

Högskolan ska pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande och om inte annat framgår av lag eller förordning är det endast den som är student som kan komma i fråga för tillgodoräknande.³²

Lokala regler

Under denna rubrik beskrivs vad som gäller vid tillgodoräknande av tidigare utbildning, kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet.

Det ska av den allmänna studieplanen framgå

- vilka kriterier som gäller för ett tillgodoräknande
- eventuella begränsningar avseende omfång
- möjligheten att tillgodoräkna sig utbildning på grundnivå och avancerad nivå
- hur ansökan ska se ut
- vilket organ som fattar beslut om tillgodoräknanden

²⁹ 6 kap. 6 § 1 st. högskoleförordningen

³⁰ 6 kap. 6 § 2 st. högskoleförordningen

³¹ 6 kap. 7 § högskoleförordningen

³² 6 kap. 8 § högskoleförordningen

- att tillgodoräkandet påverkar studietiden, genom att den finansierade tiden av utbildningen (nettostudietiden) förkortas

Här ska också hänvisas till att det som eventuellt tillgodoräknas inte får ingå i behörighetskraven som var gällande vid antagningen. Ange att tillgodoräkning av tidigare utbildning ska göras i början av utbildningen.

6.3.2 Övriga obligatoriska moment

Lokala regler

Här anges alla övriga obligatoriska moment som ingår i utbildningen och som inte genererar högskolepoäng.

Det kan t ex röra slutseminarium eller annan typ av slutgranskning innan disputation, regler som gäller för deltagande vid forskarseminarier och andra typer av seminarier/kollokvier och/eller konferenser och i förekommande fall presentation av forskningsresultat vid seminarier/konferens, m.m.

6.4 Doktorsavhandling och disputation

Nationella regler

Av examensbeskrivningen för doktorsexamen och konstnärlig doktorsexamen framgår att det för dessa examina krävs bland annat en godkänd doktorsavhandling. Doktorsavhandlingen ska ha försvarats muntligen vid en offentlig disputation. Vid disputationen ska det finnas en opponent.³³

Vid betygssättning av doktorsavhandlingen ska minst en person delta som inte är verksam vid den högskola där doktoranden examineras.³⁴

Högskolan får meddela föreskrifter om det betygssystem som ska användas och om disputationen och betygssättningen i övrigt.³⁵

Lokala regler

Under rubrik 6.4 ges information om hur avhandlingen ska utformas och vilka krav som ställs. Vidare ska det framgå krav på kvalitet och omfattning av exempelvis den inledande

³³ 6 kap. 33 § högskoleförordningen.

³⁴ 6 kap. 34 § högskoleförordningen.

³⁵ 6 kap. 35 § högskoleförordningen.

sammanfattningen (kappan) vid en sammanläggningsavhandling, samt reglering av eventuellt medförfattarskap och att doktorandens bidrag i så fall tydligt ska kunna särskiljas.

Här preciseras på vilket eller vilka språk doktoranden får skriva sin avhandling, samt på vilket eller vilka språk disputationen får hållas. Vidare ska det framgå att doktorsavhandlingar skrivna på svenska ska ha en sammanfattning på engelska och vice versa. Avhandlingar skrivna på annat språk ska ha både en svensk och en engelsk sammanfattning.³⁶

Av den allmänna studieplanen bör det framgå att en doktorsavhandling bedöms med något av betygen underkänd eller godkänd, att hänsyn tas till såväl avhandlingens innehåll som det offentliga försvaret av avhandlingen vid betygssättningen. Det ska framgå att betyg för en doktorsavhandling beslutas av en betygsnämnd, som utses särskilt för varje avhandling.³⁷

Under punkt 6.4 ska således redogöras för:

- att det behövs en godkänd avhandling för att kunna få doktorsexamen
- i förekommande fall specificerade krav på kvalitet och omfattning
- i förekommande fall specificering av vad som gäller vid medförfattarskap
- vilket eller vilka språk avhandlingen får eller ska skrivas på
- att doktorsavhandlingar skrivna på svenska ska ha en sammanfattning på engelska och vice versa alternativt att avhandlingar skrivna på annat språk ska ha både en svensk och en engelsk sammanfattning

Vidare ska det ges kortfattad information om disputationen med hänvisning till universitetets och fakultetens särskilda regelverk kring disputation.

6.5 Licentiatuppsats och licentiatseminarium

Lokala regler

Av den allmänna studieplanen ska framgå att även en licentiatuppsats bedöms med något av betygen underkänd eller godkänd och att examinationen sker i samband med ett offentligt utlyst licentiatseminarium.³⁸ Det hänvisas till att licentiatseminariet tillkännages i god tid och att uppsatsen finns tillgänglig vid institutionen i god tid innan seminariet. Det ska framgå att det vid ett licentiatseminarium utses en opponent och en examinator eller en bedömargrupp samt att handledare inte får delta i betygssättningen av uppsatsen.

³⁶ Regler för utbildning och examination på forskarnivå.

³⁷ Regler för utbildning och examination på forskarnivå.

³⁸ Regler för utbildning och examination på forskarnivå.



Om etappavgång med licentiatexamen tillåts i ämnet anges här således information som motsvarar den under punkt 6.4.

Av den allmänna studieplanen ska framgå hur en fortsättning till doktorsexamen hanteras vad gäller relationen mellan licentiatuppsatsen och eventuell doktorsavhandling.

Tillåts varken antagning till eller etappavgång för licentiatexamen, stryks punkt 6.5.

7. Övergångsregler

Lokala regler

Här anges vad som gäller för doktorander antagna enligt tidigare allmänna studieplaner, samt övriga övergångsbestämmelser.

Förslag på formulering:

Doktorander som har antagits innan den allmänna studieplanen börjat gälla, kan efter samråd med huvudhandledare och studierektor, begära att få gå över till denna studieplan. Begäran ska ställas till [beslutande organ]. Den individuella studieplanen ska då uppdateras.

8. Övrigt

Under punkt 8 kan man lägga till information som inte ryms under de andra rubrikerna. Om inget anges under punkt 8 ska den strykas.